

LASTEÄIA TEATAJA

NR 71

NOVEMBER 2023

TEATAJAST LEIAD

- [Jõulukuu tervituse](#)
 - [Rühmade novembrikuu toimetused](#)
 - [Meie vahvad õpetajad](#)
 - [Päkapikud ja lapsed](#)
 - [Info/kuulutused](#)
-

Aasta teema: LASE MUL OLLA LAPS JA LAS MA TEENISE

Aasta eesmärgid:

1. Lapse individuaalsete võimete ja huvide toetamine nii õppekasvatustöös kui ka igapäevastes toimingutes.
2. Laps saab õpiprotsessist eduelamuse.
3. Laps on aktiivne looja (kavandaja, osaleja, läbiviija, uurija, avastaja).
4. Lasteaia kõik lapsed, töötajad ja lapsevanemad on teadlikud Rohelise kooli eesmärkidest, põhimõtetest ning on aktiivsed osalejad tegevustes.

JÕULUKUU TERVITUS

Septembrist on saanud detsembri algus ning pool õppeaastat juba justkui läbi. Nii palju on tehtud, kuid peas keerleb veel suuri mõtteid, mis ootavad toimetamist. Detsember ning jaanuar on kuud, kus on tavaks teha vahekokkuvõtteid. Mida oleme teinud, millises kohas hetkel oleme ning kuhu tahame jõuda?

Tarvastu Lasteaia õppeaasta 2023/2024 algas põnevalt ning ootusärevalt nii õpetajate kui ka laste jaoks. Aasta teema „Lase mul olla laps ja las ma teen ise“ hakkas oma elu elama väga kiiresti. Hakata sammuma projektõpperadadel käsikäes aasta teemaga kõlas esialgu üsna väljakutseid pakkuva mõttena ning tegelikult on see ka täna nii. Iga päev on uus ning eriline. Lapsed avavad end aina rohkem, räägivad mis neid huvitab ning mida nad sooviksid õppida. Õpetajad on järjest rohkem ise põnevil ning kogevad lastega koos. Imeline on näha seda sära silmis nii lastel kui ka töötajatel. Enesekindlus ja teadlikus lapsest lähtuva õpikäsitluse kohta kasvab aina edasi.

Endiselt on meie päevategevustesse sisse põimitud väärtuskasvatus, keskkonnateadlik mõtteviis ning au sees heategevuslikud ettevõtmised. Mitmes rühmas toimetatakse heateo kalendrite rütmis ning lapsed saavad läbi pisikeste tegevuste tuttavaks üksteise aitamise, märkamise ja toetamisega. Ka lasteaia meeskond osaleb aktiivselt heategevuslikes ettevõtmistes.

Osalemine „Rohelise kooli“ programmis on andnud meile võimaluse eesmärgistada ning läbi mõelda oma keskkonnahoiu ning säästlikkuse põhimõtted. Ikka selleks, et kanda need edasi lastele. Nii kasvab põlvkond põlvkonna järel jätkusuutlikult mõtlemaid keskkonnateadlike inimesi.

Jõulukuul tasub võtta hetkeks aeg maha, olla tänulik ning ootusärev uue aasta suhtes. See tuleb kindlasti taaskord väga põnev.

Imelist jõulukuud soovides

Õppejuht Sigrít Letlane

RÜHMADE VAHVAD TEGEMISED OKTOOBRIIS

VÄIKESE TÖRUPESA NOVEMBER

8. novembril tähistas Väike Tõrupesa isadepäeva. Selleks puhuks kutsusime isad õhtupimeduse saabudes kokku ja saatsime nad koos lastega ümber mõisa orienteeruma.

Punktides pidi täitma

erinevaid ülesandeid-

hüppama, kükitama, jooksmas, laulma, tantsima ja palju muud. Õhtu lõpetas laste esinemine isadele ning ühine viinerigrillimine, teejoomine ja koogisöömine. Koos on tore!

Alustasime järgmise projektiga „Kes elab taadi talus?“. Kuigi taadi talu me seekord ei saanud, oli Luisa perekond lahkelt valmis meid enda talu vastu võtma ja loomi näitama. Kohtusime hobuste, kukkede, kanade, tibude ja partidega.

Ühel lumisel hommikupoolikul oli meie rühm täis väikesteid pearätikutes kadriseid. Äkitselt kuulsime koridorist tulevat lauluviisi, mis jõudis meie uksele aina lähemale ja lähemale. Kes need küll olla võiks? Avasime ukse- terve kari kadriseid! Neil olevat varbad külmetunud ja kadriseid nälgijane, seega kutsusime nad loomulikult sisse. Kadrisantidel oli meile päris mitu mõistatust varuks. Saime kõik koos tantsida ja laulda

ja kommi sõime kah! Käiks nad vaid tihedamini...

Tõrupesa lastevanematel ja õpetajatel oli tore võimalus osaleda Nobedate Inglise käsitöökoolitusel. Vastavalt soovile said osalejad meisterdada jõulupärgasid ja -kuuski, küünlaaluseid, makrameest jõulukaunistusi ja palju muud ilusat. Kõik meisterdused said omanäolised ja kaunid, muutes eesootava jõuluaja nüüd eriti jõuluseks.

Väike Tõrupesa tänab:

Kõiki vahvaid ja
aktiivseid isasid, kes
isadepäevaväitusest osa
võtsid

Luisa perekonda,
kes meile talu-elu
näitas

Nobedaid Ingliseid,
kelle toredast
koolitusest me osa
saime

NOVEMBRIKUU SUURES TÕRUPESAS

Oktoobrikuu lõpus võtsime aja maha ning viimasel nädalal tutvusime ja mängisime erinevate digivahenditega. See-eest novembrikuu tõi endaga kaasa väga palju vahvaid erinevaid tegemisi.

November algas hingedeajaga. Selleks puhuks võtsime lastega ette matka kabelimäele, et süüdata seal küünlad lahkunud hingede auks. Matkapäev kostitas meid imeilusa ilmaga ning jalutuskäigul said lapsed lugeda erinevaid sõnu teeviitadelt ja imetleda uhkeid seente pesakondi, kes puude juurde elama olid asunud.

Terve esimese novembri nädala rääkisime metsloomadest. Lapsed tunnevad väga hästi meie metsades elavaid loomi. Teemale panime punkti ja käisime Soe jahimajas loomatopiseid vaatamas. Saime näha suurt karu, hunti, ilvest, rebast, nirke, suslikuid, kährikuid jpm. Lastele väga meeldis. Sai katsuda erinevate loomade nahkasid ja tutvuda lindude topistega.

6. november oli pidupäev! Viljandi vald sai 10-aastaseks. Selleks puhuks küpsetasime vallale vahvleid, meisterdasime kaardi ning isegi luuletuse mõtlesime ise välja.

Isa on tähtis mees ja vanaisa on äge mees- nii arvavad lapsed. 8. november toimus meie majas isadele pühendatud orienteerumine pimedas, pealampidega. Lapsed koos isadega pidid läbima kümme punkti, iga lahendus andis ühe tähe ning raja lõpuks tuli kokku lause: "KOOS ON TORE!". Pärast orienteerumist kinnitati keha lõkke peal grillitud viineritega ning maiustati kokatädi küpsetatud koogiga. Isade nädalal oli meil võimalus tutvuda tööriistadega, mida mehed kasutavad. Õpetaja abi Regina tutvustas nende kodus olevaid tööriistu. Lastel oli võimalus akutrelliga kruvi lasta, haamriga naela lüüa, näpitsatega naelu laua seest välja tõmmata. Oli võimalus kasutada loodi ja erinevaid näpitsaid.

Meil avanes võimalus tutvuda Heleene issi tööga. Heleene issi töötab Kärstna mõisas ja tööks on valgusreklaamide projekteerimine. Täitsa huvitav oli jälgida, kuidas neid detaile välja lõigatakse ja kuidas reklaam sünnib. Näidiseks oli valminud Heleene nimeline reklaam. Aitäh isale enda töö tutvustamise eest!

13. november tuli külla kaisukaruhaigla, kes ravib terveks kõik haiged mõmmikud ja kaisukad. Lapsed said selga proovida arsti kitlit ning stetoskoobiga kuulata üksteise südamelööke.

Maailmaruumi uurimise nädalal meisterdasid lapsed päikesesüsteemi planeete, kasutades ajalehti, liimi, õhupalli ja guaššvärve. Lõpuks nägi meie rühm välja nagu kosmos.

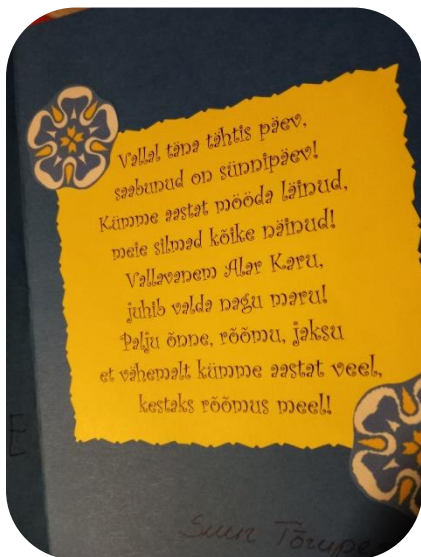
Sloveenia mesinike liidu ellu kutsutud traditsiooni kohaselt viivad mesinikud igal aastal novembrikuu kolmandal reedel kohalikele lasteaedadele mett, et rühmaõpetajad saaksid seda lastele hommikusöögi juurde pakkuda. Nii pidasime ka meie 17. novembril meehommikut ning nautisime Härra Mesiniku Mesila mett koos pannkookidega.

Kadrinädala graafik oli Suures Tõrupesas tihe. Käisime külas Kärstna hooldekodu elanikel. Esitasime mõistatusi, laulsime, tantsisime ning soovisime häid soovide. Juba järgmisel päeval jätkus kadrirall, minnes külla Väikse Tõrupesa rühmale. Peale magamist läksime õnnesoove jagama Kärstna raamatukogu 110. aastapäeva puhul.

Novembri eelviimase nädala pühendasime koduloomade uurimisele. Mängisime pooli toodetega, mis on valmistatud koduloomadelt saadud toorainest. Nädala võtsime kokku minnes Ronaldo perele külla. Nägime hobuseid, kanu, parte, kukkesid ja väikseid tibusid. Lapsed said hobustele leiba pakkuda aga üks hobune oli nii hea isuga, et võttis leiva koos kindaga.

Novembrikuu lõpetame projektiga "Minu lemmikloom". Idee tekkis lapsi küsitledes - mis on nende lemmikloom? Enamus lapsi pakkus, et nende lemmikloom on kass. Otsustasimegi uurida kassi olemust süvendatult. Uurime erinevaid tõugusid, kaslasi, eluviise, kehaehitust, toitumist, karvkatet. Lisaks ka koeri, närilisi, jänaslasi ja linnud.

NOOREM NAERUVÕRU NOVEMBER

Novembri alguses tegelesid lapsed veel hoogsalt pilli projektiga, millele aitasid lahkesti kaasa ka vanemad. Suur aitäh peredele, kes leidsid mõne pilli, mida lastele vaatlemiseks ja proovimiseks tuua ning vanematele, kes käisid lastele pille mängimas.

Viljandi valla sünnipäevaks valmistasid lapsed koos õpetaja Kristeliga iirise-kamapallikesi, mis said siilikese sarnased. Valminud maitsvaid siilipallikesi jagus nii rühma lastele maitsmiseks, kui ka valda kinkimiseks. Laste poolt sai retsept heaks kiidetud!

13.novembril külastas meid Kaisukaru haigla. Lapsed said teada, kuidas erinevaid haiguseid ravida, uurida erinevaid arsti tööriistu ning praktiseerida enda kaisuloomade tervendamist.

Sellel aastal pidasime isadepäeva mitmel päeval. Nädalat alustasime pannkoogihommikuga.

Hommikul lasteaeda tultes valmistasid isad koos lastega rõõmsalt pannkooke ning hiljem said lapsed ja isad neid koos mõnusalt mekkida.

Kolmapäeva õhtul tegime isadega ühise lõkkeõhtu, sai grillida vahukomme ja sardelle,

otsida taskulambiga hoovilt helkivaid kujundeid ja lapsega koos mõnusalt aega veeta. Lõkkeõhtu alguses viisid lapsed koos vanematega väiksed puupakud metsa alla, millest sai meie metsaõppeklass. Aitäh Kiara isale, kes haaras ideest ja valmistas meile parajas mõõdus istumisalused.

VANEMA NAERUVÕRU RÜHMA VAHVA JA TEGUTSEMIST TÄIS NOVEMBRIKUU

2. novembril tähistasime **hingedepäeva** - lapsed kuulasid juttu Hingelinnust ning värvisid oma hinge linnu. Täpselt nii kirju ja mustrilise kui keegi end parasjagu tundis. See lugu Hingelinnust muutis lapsed mõtlikuks ning vaikseks, nagu hingedepäeval kohane. Sel päeval käisime

Tarvastu kalmistul süütamas küünlaid lahkunud lähedaste haudadel. Kiitus lastele, et varem kokku lepitud kokkulepetest kenasti kinni pidasid.

Oluliseks pidasime **võileibade meisterdamise päeva** ja iga väike meisterkokk tegi omale toitva võileiva. Vot need laste poolt valmistatud võikud on ühed uhkeimad ja toitvamad mis varem nähtud!

Digipädevust õpivad lapsed ka muusikatundides. Õpetaja Reeda tunnid nagu võluväel meelitavad lapsi

tunnis aktiivselt kaasa tegema ja oma korda järjekorras ootama.

Novembrikuu juurde kuulub **mardipäeva** tähistamine. Sel korral külastasid meie lapsed Noorema Naeruvõru rühma lapsi ja õpetajaid. Hoiame traditsioone au sees!

Isadepäeva ettevalmistusi tegid lapsed pärast mardipäeva. Oli suur töö vaja teha kõrvitsaga enne kui sellest saab kingitus isale. Nõudis pingutust, aga ka kinkimise rõõm oli suur!

Aga veidi pingutamist palusime ka isadelt - ootasime neid ühel teispäeval hommikul lasteaeda pannkooke küpsetama! Protsess ikka algusest lõpuni - tainateost pannkookide söömiseni ☺

Isadele pühendatud nädala võtsime kokku perepeoga õuealal. Tantsud-laulud, taskulampidega orienteerumine õuealal ja kosutav kõhutäis kokatädi Asta poolt.

Poolest novembrist köidab lapsi lennukite teema. Alguse sai see sellest, kui õpetaja Irja pani vanemate poistega kokku lennuki mudeli. Juba samal õhtul voltisime paberlennukeid ning peagi õppisime selgeks keerulised sõnad nagu stjuardess, kokpit ja piloot. Valminud on nii mõnigi lennuk jäätisepulkadest, lennujaam ise ning seinad on muutunud laste joonistustest värvikirevaks.

Poriselt alanud novembrikuust on äkitselt saanud koheva lumevaibaga jõuluootustundega november.

NOVEMBER 2023 LEPATRIINUDES

Oktoobris sai esimene projekt tehtud! Oleme projektöppes alles "lapsekingades", aga siiski tekkis lastel juba uus mõte, mida nad tahaks uurida.

Projekti "Meie pargi puude elu" idee tekkis väljas pargis laste mängu jälgides. Parki jõudes haarati oksad ja hakati uurima millised on samblad puukoorel. Osad lapsed märkasid puude vahel jooksmas pargis elavat oravat. Kuna puud pakkusid palju huvi oma elurikkusega, tekkis lastel küsimus :mida puud söövad, et sammal neil kasvab? Küsiti ka kus täpsemalt orav elab ja mida ta puu otsas teeb?

Projekti käigus tehtud tegemised :

- õues erinevate puude leidmine ja kokku loendamine, lehtede suuruste järgi ladumine ja loendamine
- puude ja nende viljade tundma õppimine
- puu joonistamine, kuhu kirjutati puu osade nimetused
- kuivatatud puulehtedest "Pargi elu" kujundamine -lapsed jutustasid teistele mida nad oma pildil kujutavad
- projekti käigus vaatasime, uurisime erinevaid õppefilme ja raamatuid
- raamatu "Mets on kodu" kaudu saime osa olulistest väärtustest :loodushoid, tervis, meelerahu, inimestevahelised head suhted jne
- valmis "Meie park" -lapsed voolisid pargis elavaid loomi, putukaid jne ning paberi peale tegid puud (Puude joonistamine šablooniga ja pinna katmine plastiliiniga), pinna katsid värvitud puulehtedega
- projekti käigus teemaga seotud sõnade häälimine, lugemine, kirjutamine
- luupidega uuriti puukoort, putukaid, seeni, käbisid jne

Jätkame pargi puude ja elanike jälgimist erinevatel aastaegadel.

Mardipäeval käisime marti jooksmas. Selleks palusime lapsevanematel kaasa anda mardipäeva riietust. **AITÄH** vanematele!! Lasteaias meisterdasime endale maskid ja „mardisanditamine“ võis alata. Kõigepealt laulsime sisse laskmise laulu päevakeskuse ukse taga. Kui meid oli tupp lastud, siis seal jätkasime laulmist, tantsimist, mõistatuste ja arvutamistehete küsimist. Pererahvas oli väga taibukas ja samuti kiideti tublisid mardisante ja anti kotitäis Veel käisime kahes poes ja väiksed mardisandid soovisid ka raamatukogule vilja -ja karjaõnne viima minna

Oli väga tore ja vahva mardisanditamine. Aitäh ka muusikaõpetajale, kes meiega koos „sanditas.“

13 novembril käis külas **KAISUKARUHAIGLA**. See on projekt, mille eesmärgiks on vähendada laste hirmu arstide ees ning tutvustada lastele veidi esmaabi ja seda just mängides. Arstitudengid näitasid lastele pilte erinevatest haigustest, töövahenditest ja ka päris arstivahendeid. Lepatriinud teadsid nendest asjadest päris palju. Pärast seda said lapsed oma kaisukatega käia arsti juures ja rääkida mis tal viga on. Koos arstiga said nad „ravida“ oma kaisukat -kes kuulab kuuldetoruga, kes soovis plaastrit panna jne. Kõik lapsed olid julged oma kaisuka haigusest rääkides. Oli väga õpetlik ja tore !

Enne külmade tulekut saime direktor Tiiu poolt kingitud **lillesibulad istutatud**. Kuna meil endal aeda pole, siis istutasime need õp.abi Anu aeda, kus lapsed saavad ka koos vanematega lilleilu vaatamas käia. Enne istutamist loendasime sibulad, häälisime lillenimesid ja siis kaevasid lapsed ise augud ning panid sibulad mulda. Kõik olid väga ametus ja tahtsid seda tööd teha.

TÄNUD

Aitäh Tobiase ja Gerret Gristoferi emale piparkoogitaigna eest.

Aitäh lapsevanematele, kes panid lapsele mardisandi riided kaasa.

MUUMIDE NOVEMBER

Novembris oli muumidel väga palju erinevaid projekte ja tegemisi, kuid põhifookuseks jäi teema "Minu pere". Kuu alguses palusime vanematelt, et nad tooksid rühma perepildid. Fotodest koostasime pereseina, mis jääb rühma õppeaasta lõpuni ja kuhu laps saab minna igal ajal vaatama oma emmet, issit, õde või venda.

Sein pakub lohutust ja turvalisust, kui tuleb peale kodu- ja pereigatsus. Lastele on see suureks abiks. Armas on vaadata kui lapsed koos pilte vaatavad ning üksteisele seletavad, kes on pildil. Lisaks piltidele mängisime erinevaid pereteemalisi mänge ning vaatasime raamatuid.

Novembris sai Viljandi vald kümne aastaseks. Vallavanem tegi üleskutse, et kõik lasteaialapsed võiksid küpsetada peolauale midagi maitsvat. Meie väikesed Muumid valmistasid kingituseks kaerahelbeküpsiseid ning meisterdasid vahva õnnitluskaarti. Küpsetamisel andis iga laps oma panuse. Lõpptulemusena valmisid väga maitavad küpsised.

Lasteaeda külastas "Kaisukaruhaigla", mille eesmärgiks oli vähendada laste hirmu arstide ees ning tutvustada lastele esmaabi läbi mängu.

Arstitudengid rääkisid haigustest, valust ja vigastustest. Näitasid erinevaid vahendeid haavade ravimiseks. Igal lapsel paluti kaasa võtta oma kaisukaru ning ühiselt raviti kaisukad terveks. Nii väikesed Muumid kui ka suuremad lapsed kuulasid, vaatasid suure huviga ning küsisid palju teemakohaseid küsimusi. Peale seda jagus Muumides terveks nädalaks mõmmide plaasterdamist ning käsitlesime veidi lähemalt arsti ametit. Selga tõmmati valged kitlid, kätte haarati arstikohver ning anti abi kõigile haigetele.

Eesti Mesinikeliit ühines Sloveenia mesinike liidu poolt ellu kutsutud traditsiooniga väärtustada mett ja levitada meesöömise kommet. Igal aastal novembrikuu kolmandal reedel viivad kohalikud mesinikud lasteaedadele mett, et seda lastele hommikusöögi juurde pakkuda. Sellel aastal peeti meehommikut 17. novembril. Meidki külastas kohalik

mesinik. Ta näitas lastele oma töövahendeid, rääkis meile mesilaste elu-olust ning mee kasulikkusest. Tantsiti ning mängiti erinevaid põnevaid mänge ja loomulikult söödi ka hommikusöögiks pannkooke, millele lisati Härra Mesiniku poolt toodut mett. Oli väga vahva!

On olnud igati tore ja vahva kuu. Kohtumiseni uuel kuul!
Teksti koostas Hedi Len. Fotode autorid Hedi Len ja Liisi Maran

NAKSITRALLIDE NOVEMBER

Sügiskuu november sundis meid rohkem tubastele tegevustele. Tähistasime sooja ja ilusa sügise lõppu omamoodi tänapühaga. Arutlesime läbi kõik sügistööd, mida maal kodudes ja taludes tehakse, et inimestele ja loomadele jätkuks toitu uue saagini. Olime ettevõtlikud - lapsed toimetasid rõõmuga nii vispli kui ka miksriga, et munad vahtu lüüa, suhkur ja jahu tainasse lisada ja kaerahelbeküpsised pannile panna.

Ise tegime endale ka soolase toidu, viinerid spagettidega, mis lastele üllatuseks peale keetmist oma kuju muutsid jne. Lauda katta oli tore, oma valmistatud toit maitstes kõigile väga hästi. Puhtaks said lauad, pörand ning hiljem aitasime veel voodipesu vahetada ning pesuruumi viia. Oli täiesti teistmoodi toimekas päev lasteaias!
Vahel tekib laste vahel ka tülisid. Alates sellest kuust rakendame ühel päeval nädalas

Kiusamisest vaba programmi metoodikat koos sõber Karuga. Igal lapsel on oma lilla karuke, kellele saavad lapsed koos ringis istudes rääkida oma mure ja mängime koos läbi ka erinevaid situatsioone, kus lapsed avaldavad oma arvamusi olukordade kohta. Tundub, et lastele selline olukordade arutlemise mäng.

Palju elamusi pakkus lastele ja vanematele ning lasteaia töötajatele väga tore isadepäeva pidu. Aitäh, et osa võtsite ja tuli välja, et paljud meist polnudki veel Raasilda krossirajale jõudnud. Tore ja lõbus oli Tilluralli ning täname härra, Peeter Peeki, kes võimaldas peredele väikese tasu eest ralliautodega sõita. Idee isadepäev pidada just seal, tuli õpetaja Merike Tulbilt, aitäh tallegi!

Väga lastepärane oli Kaisukaruhaigla päev. Lapsed said uue kogemuse, kuidas võõrastega suhelda, ise arstiga rääkida, mis Kaisukal viga on. Lapsed olid väga julged ja kannatlikud, jõudsid oodata, et kõik, kes julgesid, saaksid oma kaisukaga arsti juurde.

Sel kuul oli veel palju-palju toredaid üritusi- Härra Mesinik lasteaias, hilissügisene matk lastega, palju jalutuskäike Soe külas ja terviserajal, helkurite panemine pihlaka külge - liikluskasvatus ja abistamine, kes soovis võis puult endale helkuri võtta. Ja on võetudki! Esimese suure lumega käisime õppekäigul Soe Jahimajas. Kaasas oli oma tehtud külakost - küpsised ja õpetaja Helja küpsetatud vahvlid. Palja käega ju külla ei minda!

Mardipäeva kombeid vaatasime arvutist, kuid kadriseandis käisime ise- direktori, logopeedi ja koka juures ning kahes rühmas. Nii me väikestele eestlastele oma rahvakombeid õpetame.

Ja muidugi mängisime ja õppisime, tegime palju kunstitöid, kasutasime ka taaskasutatavat paberit. Eks pildid räägivad meie tegemistest rohkem kui sõnad.

Tahame tänada Laurabeli peret - nad kinkisid lasteaiale väga suure poti jagu puhastatud kõrvitsaid. Täname ka Hedi Nukkat, kes saatis meile tagavara kindaid ning Mustla poest Maarikat, kes meid aitab, kui midagi kiiresti vaja on. Aitäh kõikidele!
Lapsed ja õpetajad on endiselt rõõmsad ja tegusad.
Loodame, et jõulukuu tuleb meeldejääv ja südamlük meile kõigile.

Tekst: õpetaja Heli Almre

Fotod: Helja Ütsik, Anneli Mikk, Heli Almre

Ubinakeste november

Novembrikuu tegemisi ei saa enne kajastada, kui oktoobrikuine võlg pole klaaritud. Nimelt jäi kokkuvõttest välja laste üks lemmikumaid päevi, mis on **halloweeni kostüümpäev**. Kollid, kollijutud, natuke õudu ja närvikõdi on ikka lastele meeldinud ja nii see päev teoks saigi. Oli vahva, lustlik päev. Mis aga kõige tähtsam - „komm ja pomm” mõte sai tunduvalt selgemaks meile kõigile.

November algas hingedepäevaga, mis juhatas sisse terve kuu kestva **hingedeaja**. Süütasime küünla ning kujundasime fotoseina, millel laste esivanemad, laste pered. Hingedeajale kohaselt rääkisime pere nendest liikmetest, keda enam meie hulgas ei ole. Arutelud olid sisukad ja laste mõttekäigud inimese elukaare teemadel väga huvitavad. Rosanna arutles nii: „Täna on nende päev, kes on surnud. Kalmistu on see koht, kus on surnud inimesed. Minu issil oli ka issi, aga tema süda jäi seisma ja ta suri ära.” Ronald - Kristjan täiendas: „Hingedepäev tähendab, et on surnute päev. Hinge kohta võib ka seda öelda, et ta on vaim. Küünal pannakse sinna kohta, kus on kirst”. Vahvat mõttekäiku

tutvustas Madis, kes teatas, et esiisa on kõige esimese isa isa. Jäi üle ainult arutleda ja teemat täpsustada.

Hingedeage ja perelugu kuuluvad kokku ning sellega seoses ka isa ja novembrikuus tähistatav **isadepäev**. Soe õppekoha perega võtsime nõuks korraldada isadepäeva õhtupoolik **Raassilla motokeskuses**. Ubinakeste rühmast osales pereüritusel kokku 58 inimest.

Kuu lõppedes sai sisuka sissejuhatuse saabuv jõulukuu, kui käisime rühmaga Viljandis, vaatamas Laste- ja Noorteteater REKY etendust „Päkapiku unistus.” Kuu jooksul toimus kohaliku mesiniku organiseeritud **meepäev** ja Tartu Ülikooli arstitudengite

organiseeritud „Kaisukaru haigla”.

Mõtted rändasid korraks ka kevadesse ning **tulbisibulad said mulda pandud!**

- ✚ Aitäh, meie laste pered! Te väärtustate oma perelugusid ja jagate seda kõike ka meiega. Rühma hingedeaeg sai väga sisukas, väga südant soojendav. Nii hea on tõdeda, et teemaseinalt vaatasid vastu kõikide perede esivanemad ja kõik lapsed oskasid enda esivanematest ka rääkida.
- ✚ Aitäh, Rosanna ema! Aitäh, Kaspereri ema! Aitäh, onu Aalo! Teie abiga saime turvaliselt Viljandisse teatrisse.
- ✚ Aitäh teile, meie kallid Naksitrallid! Te olite muljetavaldavalt eeskujulikumad kadrisandid.
- ✚ Aitäh, Raassilla motokeskuse sõbralik pere! Tulite meie palvele vastu ja meie perede isadepäev sai just nii vahva, nagu soovisime.
- ✚ Aitäh, meie laste pered! Ilma teie aktiivse osavõtuta poleks isadepäeva pereõhtu pooltki nii vahva saanud!
- ✚ Aitäh, mesinikud! Aitäh, Tartu Ülikooli tudengid! Lastel oli teiega väga huvitav!

Kokkuvõtte koostas õpetaja Merike Tulp; fotode autorid Tiina Kullama, Lii Andriainen, Merike Tulp, Tiiu Rõõm

PUHHIDE NOVEMBER

Talvekuu algusega saabus Puhhi rühma eriti tegus aeg, mil hakkasime ettevalmistuma isadepäevaks, mardi- ja kadripäevaks. Novembrikuu projektiteemaks on Puhhidel „Minu pere“.

Selle raames vestlesime lastega kodudest, emmede-isside elukutsetest ja koduloomadest. Kuu alguses alustasid lapsed isadepäeva kaardi meisterdamist, mis võttis aega mitu päeva. Issidele meisterdati omavalmistatud paberauto, kuhu õpetajad aitasid peale kleepida lapse oma foto. Lisaks küpsetasime isadele liivatainast üllatusküpsised. Lastele meeldis jutustada oma kallitest issidest ja nende hobidest niivõrd, et ühise vestluse tulemusena ja oma kodumajast kaardi värvimisega sündis rühmakoridori lühijutukeste teemasein: „Meie rühma pered“. Hingedepäeval rääkisime lastega õdusas juturingis iga inimese oma hingelaegastest, mis vahel avanevad ja sulguvad.

Väga tore ja suursugune suurüritus oli 9. novembril Raassilla ringrajal toimunud kogupereüritus. Suur tänu õp Merikesele ja tema väsimatule kaaskonnale, kes nii vahva peo korraldasid.

Elukutsetest rääkides käisid lapsed külas lasteaia majahoidjal, onu Aalol, kes jutustas lastele, milliseid töid tuleb tal lasteaias teha. Et teema paremini kinnistuks, miks emmed-issid peavad tööle käima, häälisime ja kirjutasime lastega elukutseid, mängisime nukunurgas poeskäiku ja kõige lõpuks viisime Soe küla poodi kodust kaasavõetud taarat, et laps saaks oma taskuraha, mille eest igauks sai meelepärast osta.

Novembrikuus külastasid lasteaeda kaks põnevat külalist - Kaisukaru haigla ja Mesinik Mesilane.

Et isetegemise rõõm on Puhhi lastel kõige suurem just toiduvalmistamisel, siis hakkisime ühel kaunil ennelõunasel ajal üheskoos kõrvitsat, et sellest valmistada sidrunhappega marineeritud kõrvitsasalat. Toidutegemine pole meie lastele teips mitte vööras - kuu alguses küpsetasime ka Valeri küpsiseid.

Vahel lihtsal on nii, et teise lapse mänguasi on nii põnev, et tahaks ise sellega kogu aeg mängida. Nii töidki Jan ja tema emme oma kodust Puhhi rühma suure automängu laua. Lisaks saime ka majapoolt suure teemalaua, kuhu hea paigutada projektõppe tarbeks näitevahendeid ja laste loovtõid.

Mardisandiks ei sünnita vaid õpitakse. Et väiksed Puhhikesed oskaksid mardi- ja kadrikombeid, tegime eelproovi naaberrühmades, millele eelnes päris oma mardimaski meisterdamine. Suur oli laste rõõm ja üllatus, kui meile pakuti kõikjal ka kommi-küpsist. Suur tänu, toredad naabrid!

Enne talvekuu lõppu ja jõulukaunistuste väljapanekut, pesid lapsed koos õpetajaga oma rühmas väikseid ja suuri mänguklotse. Et tali taeva ei jää, sellesse usuvad ka väiksed Puhhid. Kuni lund õues niigipalju jagub, et saab kasvõi ühe lumeingli teha, siis kasutame seda valget materjali targalt ära, sest peagi see aasta ilusaim kuu, jõulukuu, uksele ei koputa.

Puhhid tänavad:

- * Mardipäeva kommid eest Muumide, Naksitrallide ja Ubina rühma suuri ja väikseid sõpru.
- * Lapsevanemaid, kes ehitasid novembrikuus Puhhidele uue mudaköögi.
- * Jani ema, kes tõi Puhhi rühma suure automängu.
- * Õp Merikest oma taustajõududega suure ürituse organiseerimise ja läbiviimise eest Raassillas.
- * Õp Reedale ja Õp Kätlinile, tore eeskava eest isadepäeva ühisüritusel Raassillas.
- * Õp Sigritle, „Kaisukarude haigla„ teemapäeva korraldamise eest.
- * Lenna ema kaarditoorikute eest, mida lahkesti teiste rühmadega jagasime.
- * Direktorit, kes kannab hoolt, et töötajad oleksid terved ja kaunid.

MEIE VAHVAD ÕPETAJAD

Sel korral vastavad toredatele küsimustele Muumi rühma õpetajad.

Nimi: Liisi

Kas sul oli lapsena mõni hüüdnimi? Ei

Kelleks sa tahtsid saada kui olid laps? Kahjuks ei mäleta enam

Milline on sinu hobi, mida sa vabal ajal teed? Minu hobiks on kudumine ja minu kassid. Vabal ajal kui võimalik siis magan

Kui sa saaksid ükskõik kuhu reisida, siis kuhu läheksid? Perega Kreekasse

Milline on sinu lemmiksöök? Söön kõike ja lemmikut ei ole

Mida sa kardad? Üldiselt ei karda midagi.

Kas sul koduloomi on? Kui jah, siis kes. Kui ei, siis millisest koduloomast unistad. Mul on kolm kassi (Mihkel, Minni ja Luur), üks koer (Eeru). Lisaks on tiigis kalad

Millise ameti töövari sa tahaksid kõige rohkem olla? Kunstnik

Mis sind sinu töö juures kõige enam rõõmustab? Laste siiras rõõm ja väiksed edasimineked

Kas sa oled hommiku või õhtu inimene?
Kindlasti hommiku inimene

Mille üle tunned elus kõige rohkem uhkust? Oma pere ja laste üle

Ei pea olema täiuslik õpetaja, vaid lapsele eeskujuks.

Mis on sinu elumoto? Ma saan hakkama.

Nimi: Hedi Len

Kas Sul oli lapsena mõni hüüdnimi?: Ei

Kelleks sa tahtsid saada kui olid laps? Jäätisemüüjaks soovisin saada, kuid hästi palju mängisin ka kooli. Meeldis olla õpetaja rollis

Milline on sinu hobi, mida sa vabal ajal teed? Vabal ajal meeldib puhata :) Üldiselt meeldib süüa teha, jalutada looduses, rattaga sõita

Kui sa saaksid ükskõik kuhu reisida, siis kuhu lähleksid? Sooviksin Austria minna

Milline on sinu lemmiksöök? Sushi on mu vaieldamatu lemmik, võiksin end lõhki sellest süüa

Mida sa kardad? Äikest kardan

Kas sul koduloomi on? Kui jah, siis kes. Kui ei, siis millisest koduloomast unistad. Meil on kodus kaks koera, Ruudi ja Rolfi

Millise ameti töövari sa tahaksid kõige rohkem olla? Logopeedi

Mis sind sinu töö juures kõige enam rõõmustab? Laste kallistused

Kas sa oled hommiku või õhtu inimene? Pigem õhtu

Mille üle tunned elus kõige rohkem uhkust? Oma lapse üle

Ei pea olema täiuslik õpetaja, vaid Siiras, et lapsel tekiks usaldus sinu vastu ning sinuga koos olles turvaline tunne

Mis on sinu elumoto? Elada nii, et ise olla rahul ning õnnelik aga mitte teistele liiga tehes

Nimi: Karoliina Maisla

Kas Sul oli lapsena mõni hüüdnimi?: Nummi

Kelleks sa tahtsid saada kui olid laps? Müüjaks, mulle meeldis väga arvelaud ja sellega arvutamine.

Milline on sinu hobi, mida sa vabal ajal teed? Käsitöö ja küpsetamine, viimasel aastatel ka tervisesport

Kui sa saaksid ükskõik kuhu reisida, siis kuhu lähleksid? Norra või Viini

Milline on sinu lemmiksöök? Mulgipuder

Mida sa kardad? Ma ei karda midagi

Kas sul koduloomi on? Kui jah, siis kes. Kui ei, siis millisest koduloomast unistad. Mul on koer Palli ja kass Tõndu.

Millise ameti töövari sa tahaksid kõige rohkem olla? Ma tahaks olla töövari enneaegsete laste osakonnas.

Mis sind sinu töö juures kõige enam rõõmustab? Väikeste laste siiras rõõm.

Kas sa oled hommiku või õhtu inimene? Õhtu.

Mille üle tunned elus kõige rohkem uhkust? Oma pere ja koolide lõpetamise üle.

Ei pea olema täiuslik õpetaja, vaid laste parim sõber.

Mis on sinu elumoto? Tehke järgi või makske kinni.

PÄKAPIKUD JA LAPSED

Ära loo lapsele mustrit tühi suss=halb laps

Mõelge kas või järgmiselt - keskmiselt käib lapsel päkapikk viis aastat, mõnel isegi kauem. Kas Te saate olla kindlad, et Te ise näiteks selle perioodi jooksul kordagi lapsele midagi sussi sisse ei unusta panna? See võib vabalt juhtuda ja siis leiab laps hommikul eest tühja sussi ning peab tegelikult üle elama palju halbu emotsioone, kuigi pole ise midagi valesti teinud.

Seadke sisse igapäevane kahepoolne kirjavahetus päkapikkudega

- See tekitab lapses erilise emotsiooni seoses päkapikkude käimisega - see on lapse jaoks uudne tegevus, mida ei tehta aastaringselt.
- See annab vanemale ja lapsele igaõhtuse kvaliteetaja veetmise võimaluse, valmistades ette kirja, mida õhtul sussi sisse panna.
- Väiksemad lapsed saavad vanematele rääkida oma emotsioonidest ja tunnetest seoses päkapikkudega ning vanemad aitavad neil üles märkida kõik selle, mida nad päkapikele edasi öelda soovivad.
- Suuremate lastega on see ideaalne võimalus tekitada huvi tähtede, lugemise ja kirjutamise vastu. Eriti soovituslik on see neile, kellel see muidu madal on - lapsel on ikka soov teada saada, mis päkapikk kirjutab ja nii need esimesed sõnad kokku veeritaksegi.

Nüüd see kõige magusam punkt. Kuidas siis motiveerida lapsi paremini käituma?

Kas see just kõige õigem viis on, seda peab iga lapsevanem ise otsustama, kuid selle sama kirja teel seda teha ka saab. Kui näiteks õhtul oli suur trall hammaste pesemise ümber, siis hommikul võiks päkapikk kirjutada: "Mul on väga hea meel selle üle, et sa nii korralikult oma hambaid pesed. Meil, päkapikel, on pikad tööpäevad, kuid me ei unusta kunagi hambaid pesta ja teeme seda iga päev." Loomulikult paneb ka selline kiri lapsele teatud pinget peale ja ta tunnetab, et temalt oodatakse, et ta korralikult hambaid peseks, kuid eks see ju tegelikult ka nii on - seda oodataksegi. Igaljuhul on see kordades leebem variant, kui kasutada "päkapikk piilub" hirmutamise taktikat.

Populaarne päkapikk võib võtta nõustaja rolli, olla lapsele usaldusisikuks ja lahendada muresid

Kui lapsel on näiteks mõni hirm või konflikt, võib lapsevanem teha ettepaneku sellest päkapikule kirjutada, küsida julgust, nõuandeid või võimalust lihtsalt lapsel ennast tühjaks

rääkida. Vastavalt lapse vajadustele peaks ka päkapikk vajalikku tuge pakkuma. Kogu protsess annab taaskord vanemale ja lapsele võimaluse asju arutada ning raskuseid ületada.

Läbi päkapikumajanduse saab õpetada lastele väärtuseid ja andmisrõõmu

Kingituste tegemine sussi sisse ei pea olema ainult ühepoole - ka laps võib päkapikku üllatada isetehtud joonistuste või meistriteostega, samuti hea sõnaga. Päkapikk seevastu ei pea tooma alati midagi, mis omab konkreetset väärtust lapsele, vaid ta võib tuua võimaluse midagi õppida - näiteks võib päkapikk tuua paki linnutoitu ja kirjutada, et: "Tänase külma ilma puhul vajaksid linnukesed väga ühte toitvat kõhutäit. Sina saad olla see, kes selle nendeni toimetab." Samuti võib päkapikk oma kirjade lõpus esitada lapsele mõistatusi või õpetada iga kord mõne uue jõulukombe.

Kombineerides kõiki neid nõuandeid saab päkapikkude käimine olema põnev periood nii vanematele kui lastele. See periood on üks ehedamaid mälestusi, mida iga inimene mäletab, kes vähem, kes rohkem, kes eredamalt, kes konkreetsemaid seiku. Kuid ühel päeval saavad kõik teada, et just nende armsad ema ja isa, tegid need vahvad hetked nende jaoks tõeliseks. Kas poleks mitte tore, kui päkapikke mäletataks ainult kõige kõige paremas võtmes.

INFO/KUULUTUSED!

Jõulutoimetused rühmades. Lisainfo rühmades.

Mustla õppekoht

Lepatriinu rühma väljasõit Kaasiku tallu 15. detsembril.

Naeruvõrude jõulumaa pereõhtu 20. detsembril.

Soe õppekoht:

Muumi rühma jõulupidu 21. detsembril

Naksitralli rühma jõuluhommik 20. detsembril.

Puhhi rühma väljasõit Kildu ratsakeskuse jõulumaaale 19. detsembril.

Ubina rühma jõulusündmus Soe jahimajas 22. detsembril.

Kärstna õppekoht:

Tõrupesade jõuluhommik 19. detsembril.

